

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o socialni ekonomiji v Latinski Ameriki (mnenje na lastno pobudo)

(2012/C 143/06)

Poročevalec: **Miguel Ángel CABRA DE LUNA**

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 18. januarja 2011 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje na lastno pobudo o naslednji temi:

Socialna ekonomija v Latinski Ameriki.

Strokovna skupina za zunanje odnose, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 24. januarja 2012.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 478. plenarnem zasedanju 22. in 23. februarja 2012 (seja z dne 22. februarja) s 141 glasovi za, 3 glasovi proti in 4 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO želi v tem mnenju preučiti socialno ekonomijo v Latinski Ameriki kot organizirano področje civilne družbe, ki do zdaj v glavnem ni bilo vključeno v dejavnosti sodelovanja z Evropsko unijo. Pri tem bo upoštevana raznolikost Latinske Amerike, pa tudi razlike med tema dvema svetovnjima regijama. Zato je ne glede na druga možna poimenovanja v tem mnenju najbolje uporabiti pojem "socialna in solidarnostna ekonomija" (SSE).

1.2 Združeni narodi so v resoluciji 47/90 prvo soboto v juliju določili kot mednarodni dan zadrug, v resoluciji 64/136 pa leto 2012 kot mednarodno leto zadrug. Mednarodna organizacija dela je že večkrat (predvsem pa v svoji resoluciji 193) poudarila pozitivne vidike zadružništva in SSE. Mednarodni denarni sklad in Svetovna banka sta ravno tako pokazala interes za ta sektor. Tudi EU je že večkrat poudarila pomen zadrug in socialne ekonomije. EIB sodeluje v projektih z latinskoameriški podjetji s področja SSE. Tudi Mercosur in druge latinskoameriške institucije so storile podobno. V tem mnenju je predstavljeno enako stališče, kot ga imajo te mednarodne organizacije.

1.3 Mnenje bo služilo tudi kot podlaga za delo EESO pri pripravi 7. seje organizacij civilne družbe EU-Latinska Amerika, ki bo leta 2012 v Santiagu v Čilu. Predstavniki SSE iz Latinske Amerike in EU naj bi bili povabljeni tako na pripravljala dela kot na samo srečanje, da bi preučili to mnenje s pomočjo konstruktivnega dialoga. Predlagamo, da bi se na tem 7. srečanju izrekli tudi o rezultatih tega dialoga. EESO meni, da rešuje SSE v Latinski Ameriki hude primere socialnih in ekonomskih neenakosti ter kršitev temeljnih pravic. Gre za ključni instrument v boju za dostojno delo in odpravo socialno-ekonomske neformalnosti ter za lokalni razvoj in socialno kohezijo. SSE spodbuja pluralnost in ekonomsko demokracijo. Zato je treba v prvi vrsti spodbujati vse te zmogljivosti in učinke ter s tem prispevati k potrebnim spremembam proizvodnega modela.

1.4 Zelo je koristno, da obstaja več različnih usmeritev SSE v Latinski Ameriki in da med seboj sodelujejo. Po eni strani moramo zagotoviti, da se bo bolj podjetniško usmerjeni del SSE zavzemal za cilje, ki bodo temeljili na načelu solidarnosti, in ne bo dajal prednosti povečevanju dobičkov, pač pa se bo bolj zavzemal za doseganje splošne blaginje. Po drugi strani pa mora del SSE, ki je usmerjen bolj v socialno-politične spremembe, razumeti, da morajo biti podjetja učinkovita, imeti dobiček in ustvarjati mreže, ki jim bodo omogočile obstoj na trgu. Zato se SSE ne sme umeščati v ekonomijo revščine, temveč je treba spremeniti tendence ter vključiti razvoj, gospodarsko učinkovitost in socialno pravičnost, da bi odpravili vsakršno asimetrijo.

1.5 SSE v Latinski Ameriki se sooča s temeljnimi vprašanji, ki otežkočajo razvoj, in med najhujšimi je pomanjkanje socialne in institucionalne prepoznavnosti. Za to je krivo tudi pomanjkanje natančnih procesov merjenja in kvantificiranja, kar ovira ocenjevanje njene razsežnosti in njenih pomembnih vplivov na družbo. Nujno potrebujemo več ukrepov za pridobitev mednarodno priznanih statističnih podatkov v latinskoameriških državah, kar vključuje sodelovanje mednarodnih organizacij, kot so CEPAL, ICA Americas, FUNDIBES, CICOPA in CIRIEC. To, da njene predstavniške organizacije niso institucionalno navzoče, je ravno tako hud problem, ki ga je treba rešiti tako, da jo javna uprava in drugi socialni akterji upoštevajo kot partnerja v okviru posvetovalnih organov o socialni in ekonomski politiki. Ekonomsko-socialni sveti in drugi organi za udeležnost v družbi so dober instrument za vključitev organizacij SSE.

1.6 Razen nekaj svetlih izjem odsotnost celostnih in participativnih javnih politik v zvezi s SSE zelo ovira njeno konsolidacijo in razvoj. Nujno je opustiti predloge, ki temeljijo samo na neposredni in brezpogojni ekonomski pomoči, in da se spodbujajo ukrepi za rešitev problema njenih virov financiranja. Lotiti se je treba strukturnih politik splošnega pomena, vključno z zakonodajnimi sklepi, ter razvoja izobraževanja na področju

inovacij in poklicnega usposabljanja, tudi v okviru univerz. Okrepiti je treba prispevek SSE pri razvoju socialne zaščite s pomočjo zdravstvenega sistema, ki bi ga upravljali skupaj z uporabniki. Uskladiti je treba politike, ki so resničnega državnega pomena, da bi se nadaljevale ne glede na spremembe vlade.

1.7 Sindikati in drugi socialni akterji, vključno s SSE, lahko skupaj odigrajo temeljno vlogo pri razvoju institucionalnih mehanizmov za boj proti nepravilnostim in prevaram, ki so posledica sive ekonomije in lažnih samozaposlenih. S tem bi prispevali tudi k zagotavljanju dostojnega dela ter univerzalnih in kakovostnih javnih služb, spodbudili pa bi tudi ukrepe za usposabljanje.

1.8 Razmišljanja in predloge, predstavljene v tem mnenju, bi bilo treba vključiti v mednarodno politiko sodelovanja EU z Latinsko Ameriko na področju SSE. Vzpostaviti je treba projekte za sodelovanje, da bi se ustanavljala dobra podjetja SSE, ki bodo delovala kot akterji za socialno kohezijo, lokalni razvoj, pluralnost, ekonomsko demokracijo in splošni prehod v formalno ekonomijo in zaposlitev. SSE je treba prednostno obravnavati v programih EU za sodelovanje, da bi spodbudili utrditve mrež, ki naj bi postale akterji pri uresničevanju politik za ekonomsko sodelovanje in sorazvoj. Projekti za sodelovanje na področju SSE morajo spodbujati usklajenost akterjev in mrež ter preprečevati drobljenje in podvojevanje, zato so nujne bolj mednarodno usmerjene in strateške pobude.

1.9 Po drugi strani je treba zdaj, ko je kriza po vsem svetu, okrepiti poslovne in trgovske vezi med SSE v EU in Latinski Ameriki. Primeri dobre prakse SSE iz Latinske Amerike bi lahko bili za zgled. Nujno je tudi, da se s trgovskimi sporazumi, ki se podpisujejo z latinskoameriškimi državami, spodbujajo mala in srednje velika podjetja ter mikropodjetja in s tem SSE.

2. Socialna ekonomija v Latinski Ameriki

2.1 Dvojni pomen

2.1.1 Pristop do SSE v Latinski Ameriki v tem mnenju temelji na dveh neizogibnih dejstvih: prvič, na resničnih socialnih razlikah med EU in Latinsko Ameriko, in drugič, na dejstvu, da Latinska Amerika ni homogena. Pri tej analizi smo torej karseda upoštevali te razlike. Poleg tega poskušamo ugotoviti, katera so skupna področja, kjer je možno sodelovanje pod enakimi pogoji, upoštevanje pa so tudi spremembe, ki se dogajajo v teh dveh svetovnih regijah. ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Dokument COM(2009) 647 o strategiji EU 2020. UL C 347, 18.12.2010, str. 48–54: Spodbujanje družbenih in ekonomskih vidikov v odnosih med EU in Latinsko Ameriko.

2.1.2 V Latinski Ameriki se najpogosteje uporabljata dva pojma: "socialna ekonomija" in "solidarnostna ekonomija". Slednji se uporablja bolj na splošno in obstaja več nasprotujočih si razlag o njegovem pomenu (na primer pojem "ljudske ekonomije"). Izraz socialna ekonomija se je v Evropi ustalil in ustreza pojmu z jasnimi podjetniškimi podtonom, ki ima mesto znotraj sistema kot alternativna in posebna oblika delovanja, ki na dobiček ne gleda kot na problem. Glavno vprašanje pri tem je, kako porazdeliti dobiček, saj morajo biti podjetja socialne ekonomije konkurenčna in morajo imeti dobiček. V EU obstaja precej enotno stališče glede pojma socialne ekonomije in njegovega pomena, ⁽²⁾ v Latinski Ameriki pa so merila različna.

2.1.3 V zadnjih letih se je zlasti zaradi političnih in gospodarskih sprememb v Latinski Ameriki za ta sektor uporabljali izraz socialna in solidarnostna ekonomija. ⁽³⁾ Zato naj se ta izraz uporablja v zvezi z Latinsko Ameriko.

2.1.4 Najprej lahko poudarimo, da sestavljajo SSE izključno organi iz zasebnega sektorja, ki so bili ustanovljeni, da bi odgovorili na potrebe posameznikov in družbe in da ne bi služili interesom investitorjev kapitala. Položaj SSE v Latinski Ameriki se od države do države razlikuje, čeprav so seveda nekateri vzorci prisotni v vseh. Na podlagi teh skupnih značilnosti lahko morda pridemo do bolj poenotenega razumevanja tega pojma. SSE v Latinski Ameriki sestavljajo v glavnem zadruge, vzajemne družbe, skladi, zveze, združenja delavcev, socialno-solidarnostne organizacije, državljska združenja in mikropodjetja vseh vrst. Ta podjetja in družbe so zgrajena na podlagi solidarnosti in družbene odgovornosti. Večina med njimi deluje na trgu, včasih pa oblikujejo poseben trg (npr. pravične trgovine), kjer veljajo pravila, ki se razlikujejo od konkurenčnih.

2.1.5 Organizacije in podjetja SSE se razlikujejo od javnih in zasebnih kapitalskih družb, čeprav ravno tako ponujajo blago in storitve. Podjetja SSE niso nujno izključno ali večinoma dobrodne ustanove, ravno tako niso nujno neprofitna. Osrednje vprašanje je porazdelitev dobička družbe, ki se ne meri samo z vidika finančnega dobička in ugodnosti za njene člane in celotno skupnost, temveč tudi z vidika dodane družbene vrednosti, ki jo proizvajajo.

⁽²⁾ Mnenje EESO INT/447, UL C 318, 23.12.2009, str. 22–28, o različnih oblikah podjetij; poročilo "Toia" INI/2250/2008; mnenje EESO o spodbujanju zadrug v Evropi (UL C 234, 22.9.2005); mnenje EESO o socialni ekonomiji in enotnem trgu (UL C 117, 26.4.2000). Nedavno sprejeti španski in portugalski zakon o socialni ekonomiji iz leta 2011 ter drugi predpisi držav članic, ki urejajo organe SSE.

⁽³⁾ Tako je na primer Mednarodna organizacija dela ta izraz uporabila v delovnem dokumentu iz leta 2010, ki ga je pripravil Mednarodni center za usposabljanje (ITC-ILO) o socialni in solidarnostni ekonomiji: *Social and solidarity economy: building a common understanding*.

2.2 Obseg in meritve

2.2.1 Eden večjih problemov, ki ovirajo razvoj SSE v Latinski Ameriki, je težavna sistematizacija informacij o tem sektorju, kar še poslabšuje njegovo neprepoznavnost v družbi. Treba pa je poznati pravi učinek SSE, ne samo ugibati o njem. Ker ni podatkov o tem, je težko ugotoviti njen resnični pomen za družbo in njeno razlikovanje od drugih vrst podjetij z vidika ekonomskih, socialnih in solidarnostnih dejavnosti. Iste zahteve za ta sektor obstajajo tudi v Evropi: statistično zajemanje, ustanovitev zanesljivih javnih registrov, satelitski računi za vsak institucionalni sektor in področje dejavnosti, da bi dosegli večjo prepoznavnost.⁽⁴⁾

2.3 Organizacije SSE

2.3.1 Tako kot v veliko držav EU je tudi v Latinski Ameriki najbolj pomembno, da se reši vprašanje premalo konsolidirane, povezane in učinkovite zastopanosti SSE. Čeprav je bil dosežen precejšen napredek, je treba predstavnške strukture različnih kategorij SSE organizirati v piramidno strukturo od spodaj navzgor, po področjih in območjih, pri čemer se je treba izogniti drobljenju, tekmovanju med njimi in korporativizmu. Glede na bližino teh organizacij lokalnim in regionalnim oblastem, jih lahko obravnavamo kot središča, koristna za družbo in inovacije, ki lahko odgovorijo na najbolj resne socialno-ekonomske probleme.

2.3.2 Ko organizacije SSE⁽⁵⁾ dosežejo priznanje, ki ga potrebujejo, da postanejo dejanski sogovorniki s pogajalsko močjo, si okrepijo položaj na področjih, kjer imajo vpliv, in ustvarijo sinergije na področjih ustvarjanja zmogljivosti, podjetniške učinkovitosti, družbene odgovornosti podjetij, novih modelov vodenja, boja proti slabim praksam in večje učinkovitosti znotraj gospodarskega sistema.

⁽⁴⁾ V Latinski Ameriki ni jasnih statističnih podatkov o tem, vendar je iz študij, ki jih je opravil Fundibes leta 2009, razvidno, da lahko govorimo o več kot 700 000 organizacij SSE s približno 14 milijoni članov. Poleg tega je zaradi velikosti neformalnega sektorja v celotni regiji izredno težko podati natančno in celo približno oceno. Po mnenju ICA je Latinska Amerika najhitreje rastoča regija z vidika novih zadrug in članov (2009). Inacoop iz Urugvaja za leto 2008 navaja naslednje podatke: 1 164 zadrug, 907 698 aktivnih članov, letna proizvodnja v višini 1 708 milijonov dolarjev (3,2 % celotne proizvodnje), 27 449 delavcev. Podatki za leto 2008: Argentina: 12 760 zadrug in 9 392 713 članov; 4 166 vzajemnih družb in 4 997 067 članov; 289 460 delavcev (vir: INAES); Čile: 1 152 zadrug in 1 178 688 članov; 536 vzajemnih družb (vir: Fundibes). Kolumbija: 8 533 zadrug in 139 703 članov; 273 vzajemnih družb in 4 758 članov (vir: Confecoop). Gvatemala: 841 zadrug in 1 225 359 članov (različni viri). Paragvaj: 453 zadrug in 1 110 000 članov (vir: Fundibes). Za Brazilijo glej opombo 9. Obstajajo tudi študije, ki navajajo, da je SSE močna kljub krizi. Vendar so vsi ti podatki in ocene bolj domneve in približki ter jih je težko preveriti.

⁽⁵⁾ Primeri predstavnških organizacij: Confecoop (Kolumbija), Conacoop (Kostarika), Confecoop (Gvatemala), Conpacoop (Paragvaj), Zadržna zveza iz Hondurasa, OCB (Brazilija), Conacoop (Dominikanska republika), Cudecoop (Urugvaj), Mehiški svet podjetij solidarnostne ekonomije in Cosucoop (Mehika). Na mednarodni ravni: ACI-América, Cicopa idr.

2.4 Javne politike

2.4.1 Eno od vprašanj, ki jih mora SSE še rešiti, je v tem, kako doseči dogovore in povezave z javnimi organi na podlagi medsebojnega spoštovanja in neodvisnosti. Javne politike imajo zato za SSE v Latinski Ameriki prednostni pomen in cilj. Politike, ki temeljijo v glavnem na brezpogojni neposredni gospodarski pomoči, so vir sredstev, ki se ne nadzira in je nepredvidljiv ter se lahko sčasoma zlorabi za pritiske in izsiljevanje. Politike, ki vsebujejo izključno ukrepe pomoči in podpore, spodbujajo slabo prakso.

2.4.2 Spodbujati je treba celostne in participativne politike, ki so v skladu z osnovnim ciljem SSE in vlad, ki se zanimajo za sposobnost SSE, da pritegne vire znotraj družbe in trga, da bi z inovativnimi rešitvami kompleksnih problemov dosegli splošno korist za vse. Javna uprava in organizacije SSE imajo nedvomno enake socialne cilje, kar zadeva izpolnjevanje nujnih potreb državljanov.⁽⁶⁾

2.4.3 Dostop do finančnih sredstev je za SSE stalni problem, ki resno ogroža njen razvoj. SSE se financira v glavnem s prispevki njenih članov in promotorjev in ne iz špekulativnega kapitala tretjih strani. Hkrati pa širi prakso, ki je v splošno korist. Javni ukrepi so v glavnem redki in ne zadostujejo, da bi ustvarili redne vire prihodkov s pomočjo zakonskih reform in makroekonomskih ukrepov, ki bi ustrezale za SSE. Manjkajo državne politike, ki bi vključile SSE v splošno načrtovanje gospodarstva, politike financiranja industrije, da bi zagotovili kapital s povečanjem tveganega kapitala, financiranje gospodarske udeležbe delavcev in delničarjev, podpora oblikovanju skupin podjetij ter spodbujanje sodelovanja SSE v javnih naročilih. Nujno je preoblikovanje ukrepov, ki po nepotrebnem ovirajo razvoj lastnih finančnih organov SSE, kot sta etično bančništvo in mikrofinanciranje.

2.4.4 Večina držav nima jasnih političnih smernic in s tem programov, ki bi bili usklajeni na različnih upravnih ravneh, pristojnostih in strukturah, da bi SSE dali institucionalno podobo in jo obravnavali z medsektorskega vidika. Upravni postopki niso dovolj prožni, poleg tega ni prave usklajenosti na državni in naddržavni ravni v glede spodbujanja in podpore SSE. Manjkajo javne politike, da bi preprečili propadanje malih socialnih podjetij ter solidarnostno proizvodno strukturo na lokalni ravni, ravno tako manjkajo politike izobraževanja

⁽⁶⁾ Javne ustanove za SSE: Infocoop (Kostarika), Dansocial (Kolumbija), Incoop (Paragvaj), INAES (Argentina), Senaes (Brazilija), Inacoop (Urugvaj) o Insafocoop (Salvador).

delavcev in vodenja podjetij, zlasti na občinski ravni⁽⁷⁾, ter politike za prilagajanje zakonodajnih okvirov različnim oblikam SSE. Posebno pozornost je treba nameniti uresničevanju javnih politik s področja šolstva (Priporočilo ILO št. 193, 2002) za SSE. Javna uprava, pa tudi univerze, in SSE se do zdaj niso potrudile, da bi sodelovale.

2.5 Gospodarski razvoj v Latinski Ameriki in vloga SSE

2.5.1 Pravični gospodarski razvoj in rast

2.5.1.1 Latinska Amerika se z makroekonomskega vidika dobro razvija, kar zadeva konvencionalno rast, vendar obstajajo med posameznimi državami razlike. Na žalost do rasti prihaja v razmerah velikih družbenih neenakosti z zelo visoko in vztrajno brezposelnostjo v nekaterih slojih družbe, na splošno negotovo zaposlitvijo ter območji socialne izključenosti in revščine. Kljub temu se zdi, da oživljanje "proaktivne države", ki se zaveda te nevzdržne razdvojenosti družbe, spodbuja bolj pravično rast⁽⁸⁾ in spoštovanje okolja.

2.5.1.2 Konsolidirana SSE v Latinski Ameriki k usmerjanju razvoja zlasti prispeva z odpravo hudih problemov, ki jih povzročajo revščina, neenakost, izključenost, siva ekonomija, izkoriščanje ljudi, pomanjkanje socialne kohezije in selitev podjetij, ter z doseganjem bolj pravične razporeditve dohodkov in bogastva ter s tem nujne spremembe proizvodnega modela. Prav pri tem ima vlogo SSE, ki ponuja socialne storitve in ima v primerjavi z drugimi sektorji precejšnjo prednost z vidika učinkovitosti pri ponujanju in omogočanju preferenčnih socialnih dobrin in storitev. Ker lahko doseže širši sloj prebivalstva, in to na območjih, ki so običajno oddaljeni od gospodarskih središč in središč moči, ima idealno vlogo za doseganje pravičnejšega razvoja.

2.5.2 Siva ekonomija in socialne pravice

2.5.2.1 Siva ekonomija je izredno razširjena v Latinski Ameriki, pa tudi ponekod v EU (neprijavljena ekonomija); pri tem gre za zaposlitev ali ekonomsko dejavnost brez ali z

omejenim socialnim varstvom in brez spoštovanja veljavne zakonodaje. Brezposelnost, podzaposlenost in slabi delovni pogoji so v nasprotju s stališči ILO o dostojnem delu⁽⁹⁾. To je resen problem. Med neformalno zaposlitvijo ali podzaposlenostjo in stopnjo revščine obstaja neposredna povezava, zlasti pri ženskah, mladih, Indijancih, črncih in invalidih, tako z vidika neformalnosti zaposlitve kot neenakega plačila in obravnave. Nasprotno pa je SSE skupaj z drugimi akterji učinkovit instrument za boj proti sivi ekonomiji, saj legalizira položaj podjetij in ljudi ter jim ponuja socialno zaščito. Poleg tega prispeva k preprečevanju praks, da bi iz lastnih interesov eksternalizirali javne službe brez zagotovil uspešnosti in slabe kakovosti, s čimer bi spodkopali socialno zaščito upravičencev. Sindikati in drugi socialni akterji, vključno s SSE, imajo lahko skupaj temeljno vlogo pri razvoju institucionalnih mehanizmov za boj proti nepravilnostim in prevaram, ki so posledica sive ekonomije in lažnih samozaposlenih. S tem bi prispevali tudi k zagotavljanju dostojnega dela ter univerzalnih in kakovostnih javnih služb, spodbudili pa bi tudi ukrepe za usposabljanje.

2.5.2.2 ILO priznava vlogo SSE, saj vrednote in načela, na katerih temeljijo ta podjetja, vključujejo spoštovanje temeljnih načel in pravic pri delu⁽¹⁰⁾. Izkazalo se je, da lahko omogoči socialno varstvo tudi ljudem in potrošnikom, ki niso vključeni v državni sistem socialnega varstva, in da lahko prispeva k odpravljanju nesorazmerij na trgu dela ter zagotovi enako obravnavo.

2.5.2.3 Obstaja veliko neformalnih skupin samozaposlenih v SSE, ki nimajo dostopa do poklicnega usposabljanja, financiranja ali uradnega priznanja. Vezi na podlagi vzajemnosti in zaupanja med malimi proizvajalci in obrtniki lahko privedejo do formalizacije prek podjetij SSE, saj na primer proizvajalci, ki niso člani, v bistvu ne morejo priti na formalni trg. Okrepiti je treba prispevek SSE pri razvoju socialne zaščite s pomočjo zdravstvenega sistema, ki bi ga upravljali skupaj z uporabniki. Znotraj same SSE pa je ključnega pomena odprava vsakršne sive ekonomije.

⁽⁷⁾ Kakor je bilo predstavljeno za MSP v mnenju EESO REX/180 (15.2.2006), UL C 88, 11.4.2006, str. 85–93, o odnosih med EU in Mehiko.

⁽⁸⁾ Po podatkih organizacije CEPAL naj bi več kot polovica prebivalstva (350 milijonov oseb) živel pod pragom revščine, 22 milijonov otrok pa mora delati, da bi preživel. Kot primer je treba poudariti ukrepe, ki jih je brazilska vlada sprejela v zadnjem desetletju in ki so milijonom ljudi omogočili izhod iz največje revščine. SSE v Braziliji je k temu prispevala prek SENAES in strategije njenega vodje, prof. Paula Singerja, ki je nedavno dejal, da potrebuje SSE več denarja in večji tržni delež, da bi bila bolj poznana.

⁽⁹⁾ Po podatkih brazilskega zemljevida solidarnostne ekonomije je v Braziliji 22 000 podjetij, od tega jih je kar tretjina neprijavljenih (www.fbes.org.br). Glej tudi mnenje EESO REX/232, UL C 256, 27.10.2007, str. 138–143, o odnosih med EU in Srednjo Ameriko, mnenje EESO SOC/250, UL C 93, 27.4.2007, str. 38–41, o spodbujanju dostojnega dela za vse in delovni dokument z dne 12.10.2009 o strategijah za ohranjanje in ustvarjanje delovnih mest, zlasti ženske in mlade, ki ga je pripravila evro-latinskoameriška parlamentarna skupščina.

⁽¹⁰⁾ Delovni dokument iz leta 2011 o socialni in solidarnostni ekonomiji kot skupni poti do dostojnega dela (*Social and solidarity economy: our common road towards Decent Work*), <http://socialeconomy.itcilo.org/en/2011-readers>. Glej tudi točko 3.2 tega mnenja.

2.5.3 Lokalni razvoj in socialna kohezija

2.5.3.1 Vzpostavitev minimalne socialne kohezije je temeljna pomena pri vsakršnem prizadevanju za razvoj. ⁽¹¹⁾ Lokalne vlade so se začele zavedati pomena podpiranja podjetnikov SSE, da bi obnovili podeželske in mestne skupnosti. Ta podjetja ustvarjajo delovna mesta, njihov dobiček kroži na lokalni ravni in omogoča nove naložbe na istem območju. S tem je zagotovljena primarna socialna kohezija z lokalnim nadzorom nad naložbami, proizvodi in storitvami ter kroženjem dobička za njegovo ponovno uporabo v lokalni ekonomiji, kar vodi do ekonomske stabilizacije.

2.5.3.2 SSE je dokazala, da lahko ustvari in razširi podjetniško kulturo in strukturo ter poveže gospodarsko dejavnost z lokalnimi potrebami po proizvodnji. SSE spodbuja lokalni razvoj na podeželju, oživitev industrijskih območij v zatonu ter obnovitev zapuščenih mestnih območij, s čimer rešuje huda regionalna neravnovesja, ne vztraja na samo enem modelu za lokalni razvoj, pač pa omogoča istočasno delovanje različnih metod glede na socialne in ekonomske potrebe lokalnih in regionalnih skupnosti.

2.5.3.3 SSE omogoča lokalno in regionalno avtonomijo in civilni družbi priznava poseben pomen pri oblikovanju razvojnega modela za to območje in nadzoru rasti in strukturnih sprememb. Kmetijske zadrage imajo pri tem ključno vlogo. Politike za socialno kohezijo se morajo osredotočiti na lokalno raven (podeželje in mesta), da bi zagotovile osnovne socialne storitve, infrastrukturo in izobraževanje. SSE ima pri tem bistveno vlogo.

2.5.4 Ekonomska pluralnost in demokracija

2.5.4.1 SSE ni marginalni sektor, pač pa je institucionalni element ekonomskega sistema, ki obstaja poleg javnega in zasebnega sektorja. S tem se ustvarja ekonomska pluralnost in omogoča protiutež ostalima dvema. SSE prispeva k trajnostnemu razvoju, spodbuja prostovoljstvo in se zavzema za enake možnosti prek svojega sistema za spodbujanje izobraževanja. Ima temeljno vlogo pri doseganju stabilnosti družbe in trajnostne gospodarske rasti, prerazdelitvi dohodka in uresničevanju ekonomskih alternativ.

⁽¹¹⁾ Med številnimi dokumenti so na primer naslednji: EESO: 6. srečanje organizirane civilne družbe iz EU in Latinske Amerike, 2010. Delovni dokumenti CEPAL za ibero-ameriški vrh predsednikov vlad in držav, Santiago de Chile, 2007. EESO REX/257, UL C 100, 30.4.2009, str. 93–99, o odnosih med EU in Brazilijo. EESO REX/232, UL C 256, 27.10.2007, str. 138–143, o odnosih med EU in Srednjo Ameriko. EESO: Pridružitveni sporazum med EU in Srednjo Ameriko. Vrh v Guadalajari med EU in Latinsko Ameriko. EESO: 4. srečanje organizirane civilne družbe iz EU, Latinske Amerike in Karibov, 2006. EESO REX/210, UL C 309, 16.12.2006, str. 81–90, o odnosih med EU in andsko skupnostjo. EESO REX/180, UL C 88, 11.4.2006, str. 85–93, odnosih med EU in Mehiko. EESO REX/135, UL C 110, 30.4.2004 str. 40–54, o vseameriškem sporazumu o prosti trgovini. EESO REX/13 (UL C 169, 16.6.1999). Posebno pomemben je dokument EESO REX/152, UL C 110, 30.4.2004, str. 55–71, o socialni koheziji v Latinski Ameriki in na Karibih.

2.5.4.2 Delovanje SSE na podlagi demokratičnih načel in sodelovanja ljudi pri sprejemanju odločitev o svojih ekonomskih procesih omogoča nenehno izobraževanje o demokraciji in državljanstvu. SSE ustvarja socialno strukturo in je zaradi svojega potenciala, da uspešno prispeva k reševanju konfliktov in se zavzema za mir in pravičnost, postala nezamenljiv del ekonomskega in socialnega sistema v Latinski Ameriki. In to je treba spodbujati.

3. Mednarodno sodelovanje na področju SSE

3.1 Potreba po sodelovanju

3.1.1 SSE v EU in Latinski Ameriki temelji na sorodnih načelih in praksah. Te skupne točke bi lahko spodbudile sodelovanje med obema regijama tako z vidika trajnostnega razvoja kot trgovinskih in poslovnih izmenjav.

3.1.2 EESO je že večkrat omenil, da je nujno, da se s trgovinskimi sporazumi, ki se podpisujejo z latinskoameriški državami, spodbujajo mala in srednje velika podjetja ter mikro-podjetja in s tem SSE ⁽¹²⁾.

3.2 Mreže

3.2.1 Mreže, ki jih sestavljajo predstaviški organi SSE, socialna podjetja in središča za informiranje, kvantificiranje in inovacije ter univerzitetno izobraževanje, lahko ustvarijo platforme za reševanje omenjenih glavnih problemov. EU lahko pri doseganju teh ciljev veliko prispeva, čeprav ukrepi ne smejo biti usmerjeni izključno v države in regije z najnižjimi dohodki, temveč tudi k hitro rastočim državam s srednje visokimi dohodki, ki morajo utrditi svojo socialno kohezijo in pravično rast. Podpora SSE z zanesljivimi mrežami lahko prispeva k ugotavljanju najnujnejših potreb in najučinkovitejših načrtov, s čimer bi bilo mednarodno sodelovanje EU bolj selektivno. Ukrepi EU za ustvarjanje mrež med Latinsko Ameriko in drugimi svetovnimi regijami v razvoju (Afriko, Azijo itd.) na podlagi SSE so lahko temeljnega pomena ⁽¹³⁾.

3.3 Sodelovanje za razvoj in sorazvoj v SSE

3.3.1 EU lahko sodelovanje obravnava v okviru **poslovnih programov SSE za trajnostni razvoj** ⁽¹⁴⁾, v katerih sodelujejo

⁽¹²⁾ EESO REX/277, UL C 347, 18.12.2010, str. 48–54, o spodbujanju družbenih in ekonomskih vidikov v odnosih med EU in Latinsko Ameriko. Glej tudi stališča EESO o različnih trgovinskih sporazumih s temi državami.

⁽¹³⁾ Pri tem je nujno treba upoštevati vlogo Kitajske na svetovni ravni in njen pomen s številnih vidikov, kot na primer z vidika strateškega partnerja. V Latinski Ameriki obstajajo pomembne mreže, kot so RED DEL SUR (Mercosur), Unisol (Brazilija) in sklad FIDES (Mehika).

⁽¹⁴⁾ Ena od značilnosti je povezava med SSE in okoljsko trajnostjo. Glej poglavje 9 dokumenta, navedenega pod opombo 10 tega mnenja, v zvezi s t. i. zelenimi delovnimi mesti. Glej tudi UL C 48, 15.2.2011, str. 14–20 in UL C 48, 15.2.2011, str. 65–71.

vlade zadevnih latinskoameriških držav in organizacije SSE z obeh celin, ter ustvarjajo spremljevalne programe in omogočajo tehnično pomoč podjetnikom v okviru politikih aktivnega zaposlovanja. Tako bo videti, da pomeni prisotnost EU v Latinski Ameriki nekaj več kot samo poslovni interes.

4. Leto 2012 kot točka preobrata: mednarodno leto zadrug in 7. srečanje organizirane civilne družbe iz EU in Latinske Amerike

4.1 Generalna skupščina ZN je v resoluciji 64/136 **letu 2012 določila za mednarodno leto zadrug**. Med pomembnimi izjavami v tej resoluciji, ki poudarjajo prispevek zadrug k

ekonomskemu in socialnemu razvoju po svetu, je poziv, da je treba zadruge še posebej aktivno spodbujati v letu 2012. To mnenje v vseh pogledih podpira vsebino resolucije in se strinja z njenimi predlogi.

4.2 Leta 2012 bo organizirano tudi **7. srečanje organizirane civilne družbe iz EU in Latinske Amerike**. V zvezi s tem srečanjem in njegovimi pripravljalnimi sejami bodo organizirane delovne seje o vsebini tega mnenja s predstavniki SSE, Latinske Amerike in EU, da bi dosegli dogovor o priporočilih, ki naj bi bila vsebovana v končnem dokumentu.

V Bruslju, 22. februarja 2012

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON
